

Mandag
KREDITTTirsdag
LEDELSEOnsdag
FINANSTorsdag
ØKONOMIFredag
STUDENTLørdag
FORSKNING

37

■ ■ ■ Hvorfor skal politikerne «bruke hodet» og redusere oljepengebruken når økonomer gir dem blankofullmakt til å bruke mer penger, skriver professor **Hilde C. Bjørnland**.

Enkel fremtidstro

INNLEGG
Økonomi

I en kommentar til min kronikk om «Oljelandet» skriver Forskningsleder i SSB Torbjørn Eika i DN 16. januar at vi ikke blir mer oljeavhengige av å bruke mer «oljepenger». Det er ikke oljeinntekter vi bruker, skriver Eika, men avkastningen av verdens finansinntekter.

Det er selvfølgelig helt riktig. Vi bruker avkastning av Statens Pensjonsfond – Utland, oljefondet, slik jeg også skriver. Men i motsetning til Eika ønsker jeg å minne om at pengene i fondet opprinnelig kom fra olje- og gassforekomstene i Nordsjøen. Og når staten i stadig større grad gjør seg avhengig av disse inntektene for å dekke et voksende budsjettunderskudd (omtalt som oljeinntekter i regjeringens eget Nasjonalbudsjett), da synes jeg det er like greit at vi sier at vi blir mer oljeavhengige.

Torbjørn Eika og jeg er enige om at vi har brukt mer oljepenger enn man planla da handlingsregelen ble innført, men ikke om utfordringene med det. I stedet for å ha en saklig debatt om dette, ønsker forskningslederen å trivialisere og tillegge meg fordømmende utsagn.

Eksempelvis har jeg aldri sagt eller skrevet noe sted at «Inntektene [fra fondet] er midlertidige», slik Eika påstår. Jeg skriver at «Vår særstilling er midlertidig og må knyttes til en ikke-fornybar ressurs. Bruken av denne har konsekvenser.» Den som ønsker å vite hva jeg mener med at vår særstilling er midlertidig, kan lese min gjestekommentar om «Oljelandet» (på trykk i DN 12. januar).

Jeg har heller aldri sagt at jeg ønsker å «skrape handlingsregelen», slik Eika påstår. Tvert imot. Jeg ønsker å styrke handlingsregelen slik at den også kan ha en innstrammende effekt i gode år, og skriver: «Handlingsregelen bør omdefineres, slik at det ikke lenger handler om hvor mye vi kan få ut av oljefondet, men om hvor mye Norge tåler.»

KRAV. Oljemidlene må brukes til å styrke vår vekstevne på sikt, skriver Hilde C. Bjørnland.

«Når vil Bjørnland bruke oljeinntekter», spør Eika, akkurat som om jeg har sagt vi ikke skal det. Men når handlingsregelen impliserer at oljepengebruken som andel av BNP i Fastlands-Norge ikke har blitt redusert siden den nesten doblet seg under finanskrisen, og skal økes ytterligere i årene som kommer, da sier i hvert fall jeg fra at nå synes jeg det er nok.

Eika bør imidlertid merke seg at i årene frem til 2008, da handlingsregelen impliserte at oljepengebruken lå på 3-3,5 prosent av BNP i Fastlands-Norge, ytret jeg ikke et kritisk ord.

Avslutningsvis skriver jeg at vi bør stille større krav til hva vi bruker oljepengene på. Oljemidlene må brukes til å styrke vår vekstevne på sikt. Dette er også Eika uenig i, og skriver at «Offentlige ressurser uansett bør brukes der den samfunnsmessige avkastningen er høyest». Akkurat som om det er det som har skjedd i Norge de siste tiårene.

Jeg deler ikke Eikas tiltro til at politikerne vil «bruke hodet». Hvorfor skal de det, når økonomer gir dem blankofullmakt til å øke pengebruken i enda et tiår og ikke engang stiller noe krav til hva bonuspengene fra oljeformuen skal bruke på.

Da er det kanskje en trøst at i SSBs fremtidsscenario vil det uunngeelige, fremtidige fallet kunne samtidige med et økt behov for omsorgs- og helse-tjenester på grunn av eldrebølgen.

For å sette det på spissen: Om noen tiår sitter halvparten av oss på gamle hjem og den andre halvparten jobber der.

■ **Hilde C. Bjørnland**, professor ved Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen BI

DEBATT

Vi har trolig en boligboble

Erferne tradere er en brems i boligmarkedet. Muligheten til å avtale priser er styrke frem i tid. Dette viser økonomer blant annet Eika.

Bobler kan bremses

SPRANING VIKER
LEIF HELLAND

Bobler over

77 Omsetning av boliger i Oslo og Akershus i 2011. En nedgang på 10,9 prosent sammenlignet med 2010.

SIEMENS
Strategic Sales & Marketing Director

DN 14. januar.

For den alminnelige husholdning kommer verdistigningen som en bonus. Det de først og

fremst ser etter, er et godt sted å bo. Da er prisutviklingen viktig, for den forteller dem hva de har

råd til, enten de har en bolig fra før eller ikke.

Boligprisveksten siden 1993 kan forklares ved å se på blant annet inntektsutvikling, befolkningsutvikling, renter, arbeids-halsene i boligbyggingen. Det er helt unødvendig å trekke inn boble som en del av forklaringen.

Det betyr imidlertid ikke at boligprisene vil fortsette å stige. Før eller siden, og kanskje allerede i år, blir det en konjunktur-nedgang sterk nok til å senke boligprisene også i Norge. Men boblesprekk er ikke årsaken. Rett og slett fordi boblen ikke finnes.

■ **Kjell Senneset**, sjeføkonom, Prognosesenteret as

Feil om diskriminering

INNLEGG
Arbeidsliv

Sannsynligheten for å bli innkalt til jobbintervju reduseres med 25 prosent for søkere med utenlandsk navn, sammenlignet med likt kvalifiserte søkere med norske navn, ifølge riksdekkende medier. Effekten av minoritetsnavn er imidlertid ikke så stor som forskerne Arnfinn H. Midtbøen og Jon Rogstad hevder. De blander sammen begrepene

prosjenter og sannsynligheter.

Tallet 25 prosent er i deres rapport en netto diskrimineringsrate. Det er ikke en sannsynlighet. Dette tallet viser at av det totale antall jobbintervju som det ble innkalt til (806), så ble majoritetsnavn innkalt 25 prosent oftere (196/806).

Sannsynligheten for å bli innkalt til jobbintervju, uavhengig av bakgrunn, er på 37,3 prosent. Tar vi inn effekten av bakgrunn, er sannsynligheten for å bli kalt inn til jobbintervju

for dem med majoritetsbakgrunn 42,8 prosent, mot 31,9 prosent for dem med minoritetsbakgrunn. Differansen mellom disse to tallene er 10,9 prosent.

Sannsynligheten for å bli innkalt til jobbintervju reduseres dermed med cirka 11 prosent for søkere med utenlandsk navn. Ikke en fullt så stor effekt som opprinnelig hevdet, men den er likevel statistisk signifikant.

■ **Øystein Myrland**, professor, Handelshøgskolen i Tromsø, UiT